

Concurrerend, veilig, duurzaam

Concurrerend, veilig en duurzaam – dat zijn de trefwoorden voor het Nederlandse landbouwbeleid in de jaren negentig. Verschillende ontwikkelingen dwingen ons in die richting. Ten eerste de Uruguayronde. Willen we die succesvol afsluiten – ik hoop dat het lukt, al heb ik er een hard hoofd in of dat nog in de loop van dit jaar zal zijn – dan moeten alle deelnemende landen hun landbouwsector meer in overeenstemming met de markt brengen. Voortzetting van de huidige protectie valt niet langer te garanderen. Er zijn trouwens ook volop interne redenen waarom de landbouwsector meer concurrerend moet worden. In de afgelopen tien jaar is de EG over de grens van zelfvoorziening heengeschoot. De voortdurend toenemende produktie heeft ernstige problemen veroorzaakt in de vorm van zware budgettaire lasten, groeiende overschotten en spanningen in de handelsbetrekkingen. Dat kan zo niet langer doorgaan.

Om die redenen heeft EG-commissaris MacSharry voorstellen gedaan voor een hervorming van het Europese landbouwbeleid. Doel is de uitgavenstijging te beheersen en de prijzen meer in lijn te brengen met de realiteit van de markt, onder voorwaarde van inkomensstabiliteit voor de boeren. Een ander doel van de hervormingsvoorstellen is meer aandacht te schenken aan de milieu-aspecten van het gemeenschappelijke landbouwbeleid. De huidige marktreguleringen bevorderen de intensivering van de produktie die ten koste kan gaan van het milieu. Daarom heeft de Commissie een aantal flankerende maatregelen voorgesteld, die bedoeld zijn om het milieu, de natuur en het landschap te sparen en bebouwing te bevorderen. Het hele pakket is, met een aantal belangrijke wijzigingen, geaccepteerd tijdens de Landbouwrraad in mei.

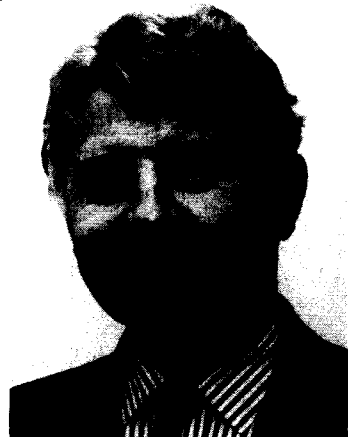
Een tweede hoofdlijn is dat we ons er steeds meer van bewust zijn geworden dat onze natuurlijke omgeving grenzen stelt aan het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, aan *wat* we produceren, *hoeveel* we produceren en *hoe* we het produceren. Lucht, water en bodem zijn verontreinigd; ecosystemen en plant- en diersoorten worden bedreigd. Dat is natuurlijk niet alleen de schuld van de landbouw. Verkeer, industrie en toerisme dragen ieder hun steentje bij. Maar het punt is dat de landbouw niet alleen vervuiling veroorzaakt, maar er ook door wordt getroffen. De luchtverontreiniging schaadt de gewassen en het vee. Zware metalen worden in de gewassen opgenomen en kunnen een gevaar opleveren voor de gezondheid van de consument. Het is dus in het directe belang van de sector om iets aan de milieuproblemen te doen.

Het derde punt is dat er meer aandacht ontstaat voor een 'veilige' landbouw. Ik doel daarbij op de kwaliteit van produkten gezien vanuit de consument. Die krijgt steeds meer oog, niet alleen voor hoe produkten er uit zien, maar ook hoe ze zijn geproduceerd. Het gaat daarbij om zaken als het gebruik van bestrijdingsmiddelen en andere inputs in het produktieproces. Er is een groeiende zorg dat

residuen hiervan in het voedsel achterblijven. Natuurlijk zijn er normen op dit gebied, maar normen alleen zijn niet voldoende; het niveau van de residuen moet zo ver worden teruggedrongen als maar mogelijk is. Daarnaast bedoel ik met veiligheid ook dat het produktieproces geen schade toebrengt aan het milieu en aan de gezondheid van degenen die in de landbouw werkzaam zijn. Meer in het algemeen vraagt de markt om een landbouw die beter dan tot nu toe weet in te spelen op maatschappelijke behoeften. De aandacht moet niet langer gericht zijn op *meer* produceren, maar op *beter* produceren. Dat vereist kwaliteit in de breedste zin van het woord. Daaronder vallen ook zaken als het dierlijk welzijn. Er is een groeiende vraag naar produkten die zijn voortgebracht onder goede omstandigheden voor het dier. Aspecten als diervriendelijkheid en onschadelijkheid voor het milieu moeten een integraal onderdeel gaan vormen van het kwaliteitsbeleid in de landbouw. De vergrote aandacht voor kwaliteit vereist het ontwikkelen van nieuwe plannings- en produktiemethoden, waarbij de nadruk komt te liggen op kwaliteitszorg die alle schakels van de produktieketen omvat: total quality insurance. Produkten die aan speciale kwaliteitseisen voldoen, zullen zich door middel van een keurmerk kunnen gaan onderscheiden van andere produkten. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteitsbewaking zal in hoofdzaak bij het bedrijfsleven zelf liggen. De rol van de overheid ligt vooral in het scheppen van voorwaarden en het verschaffen van faciliteiten voor de totstandkoming van het beleid.

Onderzoek, voorlichting en ontwikkeling zijn in dit verband van groot belang. De agrarische sector in Nederland is van oudsher sterk op dit punt. Ook nu zijn de inspanningen op dit terrein van het grootste belang om ervoor te zorgen dat land- en tuinbouw schoner, efficiënter en meer in overeenstemming met welzijn en milieu gaan produceren. De R&D-activiteiten concentreren zich op dit moment onder meer op geïntegreerde plantaardige produktiesystemen, geïntegreerde gewasbeschermingsmethoden, maar ook op geavanceerde verwerkings- en distributiemethoden voor agrarische grondstoffen. Ook aan non-food toepassingen voor agrarische grondstoffen (agrificatie) zal de nodige aandacht worden besteed.

Het is duidelijk dat de Europese en de Nederlandse landbouw in de komende jaren voor grote uitdagingen staan. Maar gezien het aanpassings- en innovatievermogen dat de agrarische sector in ons land in het verleden steeds aan de dag heeft gelegd, ben ik ervan overtuigd dat ook de omschakeling naar een meer concurrerende, veilige en duurzame produktie met succes zal worden volbracht.

P. Bukman